

УДК 368:658.155

Дослідження фінансових результатів діяльності страхових організацій

Лаврук Н.А.

кандидат економічних наук,
асистент кафедри публічних, корпоративних фінансів
та фінансового посередництва
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Русул Л.В.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри публічних, корпоративних фінансів
та фінансового посередництва
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

У статті досліджено сутність категорії «фінансові результати страховиків» та алгоритм їх формування, що дає змогу виявити резерви збільшення фінансових результатів страховиків. Здійснено вивчення специфіки формування фінансових результатів функціонування страховиків за різними видами їх діяльності. Систематизовано доходи та витрати страховиків за напрямками їх діяльності, що дало змогу отримати інформацію щодо впливу їх діяльності на чистий фінансовий результат.

Ключові слова: доходи, витрати, чистий фінансовий результат, фінансовий результат, операційна діяльність, фінансова діяльність, страховик, рентабельність.

Лаврук Н.А., Русул Л.В. ИССЛЕДОВАНИЕ ФИНАНСОВЫХ РЕЗУЛЬТАТОВ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СТРАХОВЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ

В статье исследованы сущность категории «финансовые результаты страховщиков» и алгоритм их формирования, что позволяет выявить резервы увеличения финансовых результатов страховщиков. Осуществлено изучение специфики формирования финансовых результатов функционирования страховщиков по различным видам их деятельности. Систематизированы доходы и расходы страховщиков по направлениям их деятельности, что позволило получить информацию о влиянии их деятельности на чистый финансовый результат.

Ключевые слова: доходы, расходы, чистый финансовый результат, финансовый результат, операционная деятельность, финансовая деятельность, страховщик, рентабельность.

Lavruk N.A., Rusul L.V. RESEARCH OF FINANCIAL RESULTS OF ACTIVITY OF INSURANCE ORGANIZATIONS

The article explores the concept of "financial performance of insurers" and their formation algorithm that can detect reserves to increase financial performance of insurers. Done studying the specific formation of financial results of insurers functioning of different types of activities. The income and expenses of insurers in the directions of their activity were systematized, which allowed obtaining information on the impact of their activities on the net financial result.

Keywords: income, expenses, net financial result, financial result, operating activity, financial activity, insurer, profitability.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Страхування є важливою галуззю економіки, яка надає населенню та суб'єктам господарювання страховий захист, а також формує значні за обсягом інвестиційні ресурси для розвитку економіки. Основною умовою забезпечення здатності страхового сектору здійснювати власні функції, зокрема виконувати зобов'язання перед клієнтами, є наявність у страхових компаній достатнього обсягу капіталу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми оцінки фінансового стану стра-

ховиків вивчають Н.М. Внукова [4], С.С. Осадець [6], Н.В. Ткаченко [7], О.І. Барановський [1], А.М. Єрмошенко [5], О.В. Козьменко [10], А.О. Бойко [2], Д. Бланд, Л.В. Шірінян [9] та інші науковці.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження фінансових результатів страховиків, їх формування та обґрунтування підходів до покращення результативності діяльності страхових компаній.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасній економіці страхування є

фінансовим гарантом, що дає змогу компенсувати збиток, який виникає в результаті різних непередбачених подій. Водночас у багатьох розвинених країнах світу страхові компанії за своєю потужністю та розмірами концентрованого у них капіталу стоять на одному рівні з банками та становлять важливу галузь фінансового сектору економіки. Таким чином, страхування є галуззю економіки, що має велике суспільне, соціальне та економічне значення. Зараз страхування в Україні – це динамічна галузь, яка спирається на величезний і практично не освоєний ринок, що має, на думку провідних спеціалістів у цій сфері, велике майбутнє. Однак тільки налагоджена система функціонування фінансів, обґрунтована тарифна політика та правильно організована методика формування страхових резервів разом з ефективним їх розміщенням здатні забезпечити страховій компанії фінансову стійкість, а отже, надійність. Водночас тема організації та функціонування фінансів страхових компаній є недостатньо розробленою порівняно з фінансами інших галузей.

Фінансові ресурси страхової організації – це сукупність тимчасово вільних коштів, що знаходяться в обігу страхової компанії та використовуються для здійснення страхової, інвестиційної, фінансової діяльності. Страхова організація володіє певними фінансо-

вими ресурсами, інвестування яких є джерелом інвестиційного доходу. За рахунок фінансових ресурсів страховик виконує свої зобов'язання перед страхувальниками, може стабілізувати власний фінансовий стан, зменшити інфляційний тиск, пропонувати на страховому ринку менш прибуткові види страхових послуг.

Економічний зміст фінансових ресурсів та їх призначення визначають особливості інвестування. Джерелами фінансових ресурсів страхової організації є власний, залучений та позичковий капітали, що характеризують інвестиційний потенціал страховика (рис. 1).

Акумуляуючи значні грошові кошти, страховики мають можливість здійснювати страховий захист страхувальників. Крім того, вони мають значні обсяги тимчасово вільних коштів і здійснюють не тільки страхову, але й інвестиційну діяльність. У цьому секторі економіки циркулюють значні грошові потоки, а страхові організації є активними учасниками перерозподілу ВВП, перетворюючись на складні фінансові інститути, що мають свою галузеву специфіку.

Фінанси страхових організацій варто розглядати на мікроекономічному рівні як складову децентралізованих фінансів, а саме фінансів суб'єктів господарювання, через призму специфіки страхової діяльності. Стра-

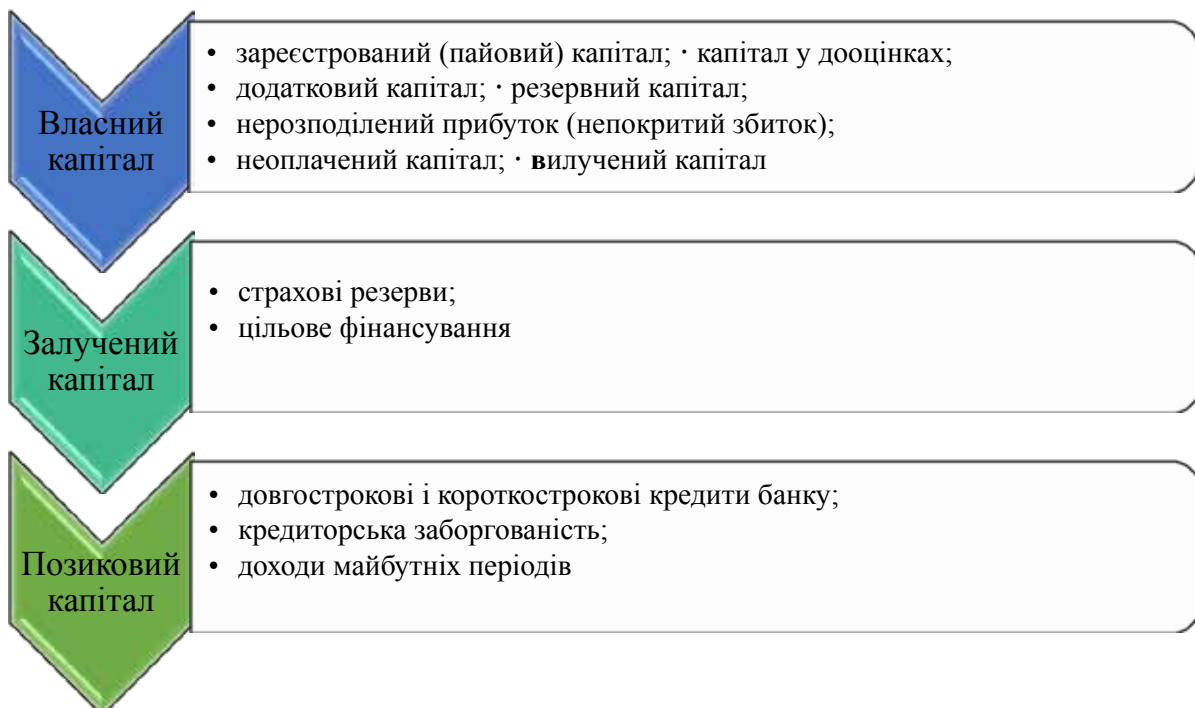

Рис. 1. Джерела формування капіталу страхових компаній

Джерело: складено за даними джерела [9]

хові компанії є незвичайними суб'єктами господарювання. Вони забезпечують мобілізацію коштів страхувальників і створення відповідних фінансових ресурсів (зокрема, страхових резервів) з метою надання страхувальникам страхового захисту. Цей факт є визначальним для розуміння специфіки економічних відносин, що складають зміст поняття «фінанси страхових організацій». Як усі фінансові відносини, фінанси страхових організацій мають імперативний (державно-владний) характер, більша їх частка безпосередньо або опосередковано регламентується законодавчими та нормативними актами. Страхуванню як виду підприємницької діяльності притаманна підвищена ризикованість, що безпосередньо позначається на характері фінансових відносин у цій сфері (рис. 2).

Страхові компанії забезпечують мобілізацію коштів страхувальників і створення відповідних фінансових ресурсів (зокрема, страхових резервів) з метою надання страхувальнику страхового захисту. Саме це обумовлює специфіку економічних відносин, що складають зміст поняття «фінанси страхових організацій».

Кожний суб'єкт фінансового ринку зацікавлений в отриманні прибутку. Страховики не є винятком. Основна мета діяльності страхової

компанії полягає в наданні надійного страхового захисту. Термін «прибуток» є умовним у страхуванні, оскільки тут відбувається перерозподіл національного доходу, а не його безпосереднє створення, тому більш грамотним буде застосування до цієї категорії поняття «фінансовий результат».

Різноманітність цієї категорії свідчить про всеохоплюючий характер її формування та необхідність дослідження. Фінансовий результат страховика визначається як різниця між доходами та витратами в результаті діяльності страхової компанії (рис. 3).

Таким чином, під організацією фінансів страховика слід розуміти організацію управління грошовими перерозподіленими відносинами між страховою компанією та її контрагентами; організацію та управління рухом грошових коштів страховика та його капіталу в чинному правовому середовищі з метою забезпечення фінансової стійкості страховика та максимізації його прибутку або збільшення вартості компанії.

Забезпечення достатнього рівня фінансової стійкості та платоспроможності не завжди відповідає цілям власників, основний економічний інтерес яких полягає у зростанні прибутку та збільшенні ринкової вартості страхової компанії. Отже, зрозумілою є необхідність

Рис. 3. Алгоритм формування фінансових результатів страхових компаній

Джерело: складено за даними джерела [9]

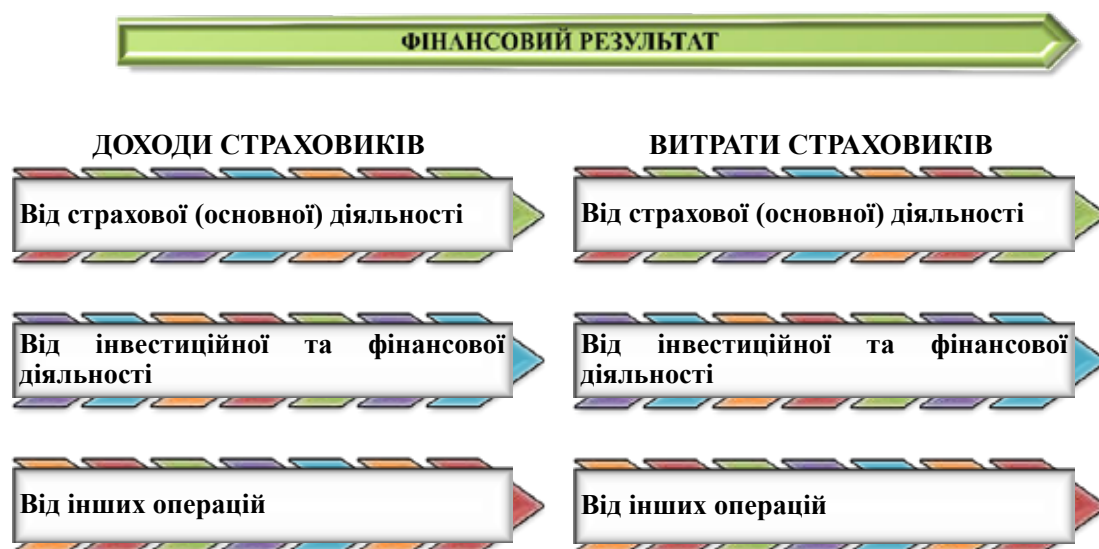

Рис. 2. Взаємозв'язок фінансів страхових організацій

Джерело: складено за даними джерела [9]

відчутної присутності держави на страховому ринку в особі органу нагляду за страховою діяльністю. Держава виступає в ролі соціального гаранта, що пильнує забезпечення інтересів страхувальників, які є найбільш вразливими суб'єктами фінансових відносин у цій сфері, тому потребують відповідного захисту з боку держави, адже за неплатоспроможності страхової організації потерпає саме страхувальник, а саме він втрачає страховий захист і внесені суми премій (табл. 1).

За аналізований період спостерігається зниження кількості страховиків на ринку страхування в Україні на 18,85%. Пропорційно знизився статутний фонд страховиків (на 15,64%).

Щодо загальних активів страхових організацій, то спостерігається значне їх скорочення за досліджуваний період, а саме на 21,19%. Причиною такого зниження є загальне падіння економіки країни за аналізований період, а особливо у 2014–2015 роках. Хоча ми бачимо ріст обсягу страхових премій (на 31,39%), страхових резервів (на 34,74%) та страхових виплат (на 74,51%), це можна пояснити ростом показника інфляції за аналізований період.

Якщо аналізувати відношення страхових премій до ВВП України, то ми бачимо падіння обсягів страхового ринку, який у 2016 році займав 1,48% обсягів ВВП на протигагу 2014 року, коли він складав 1,71% обсягів ВВП (зниження на 0,23%).

Дохід страховика формується від страхової (основної, операційної), інвестиційної,

фінансової та іншої діяльності. Розглянемо участь кожної з них.

Проаналізуємо формування фінансових результатів страховиків, а також виявимо залежність результативної ознаки від кожного напрямку діяльності страховиків (табл. 2) (операційна, фінансова, інвестиційна тощо) [8].

Отже, страхові платежі займають найбільшу частку в доходах страховиків (у 2014 році – 54,1%, у 2015 році – 47,88%, у 2016 році – 65,98%). Страхові платежі у 2015 році зросли на 11,96% порівняно з 2014 роком, а у 2016 році зросли на 17,66% порівняно з 2015 роком. Дохід від надання послуг для інших страховиків займає незначну частку в сукупних доходах страховиків, а саме менше 0,04%. У 2015 році цей вид доходу збільшився на 62,5%, а у 2016 році він зменшив темпи росту до 7,4%.

Суми, що повертаються з технічних резервів, інших, ніж резерви незароблених премій, становлять вагому частину в доході, а саме 10,55%, 22% та 7,7% відповідно у 2014, 2015 та 2016 роках. Спостерігається негативна тенденція до зменшення цього доходу, а саме у 2015 році він збільшився у 2,6 рази, а у 2016 році знизився більш ніж утричі.

Частка страхових виплат і відшкодувань, компенсованих перестраховиками, навпаки, зростає, а саме у 2015 році вона збільшилась з 1,41% до 2,34%, а у 2016 році ще збільшилась до 2,51%. Ця стаття займає незначну частину доходу страховиків. Інші доходи становлять вагому частку в доході страховика: у

Таблиця 1

**Основні сукупні фінансові показники розвитку страхового ринку України
за 2014–2016 роки, млрд. грн.**

Показники	2014 рік	2015 рік	2016 рік	Відношення 2016 року до 2015 року, %	Відношення 2016 року до 2014 року, %
Кількість страховиків, од.	382	361	310	85,87	81,15
Статутний фонд	15 153 951,9	14 490 726,8	12 783 757,7	88,22	84,36
Активи страховиків	70 261 244,9	60 729 130,7	56 075 597,5	92,34	79,81
Страхові премії	26 767,3	29 736,0	35 170,3	118,28	131,39
Страхові резерви	15 046 531,3	17 637 420,5	20 273 637,1	114,95	134,74
Страхові виплати	5 065,4	8 100,5	8 839,5	109,12	174,51
Номінальний ВВП України (у фактичних цінах)	1566728	1979458	2383182	120,40	152,11

Джерело: складено за даними джерела [8]

Таблиця 2

Формування доходів страховиків за 2014–2016 роки

Доходи страховиків	Абсолютні значення, тис. грн.			Структура, %		
	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік
Страхові платежі	24 607 505,2	27 549 424,2	32 414 145,4	54,09	47,88	65,98
Дохід від надання послуг для інших страховиків	10 064,1	16 355,0	17 567,3	0,02	0,03	0,04
Дохід від надання послуг, що безпосередньо пов'язані із видами діяльності, зазначеними у ст. 2 Закону України «Про страхування»	44 484,5	53 745,8	36 444,3	0,10	0,09	0,07
Суми, що повертаються з технічних резервів, інших, ніж резерви незароблених премій	4 798 093,2	12 649 978,3	3 784 697,1	10,55	21,99	7,70
Частки страхових виплат і відшкодувань, компенсовані перестраховиками	640 942,5	1 345 823,6	1 233 162,9	1,41	2,34	2,51
Суми від суброгації	265 853,8	239 096,1	350 790,9	0,58	0,42	0,71
Суми винагород за перестраховування	10 541,7	70 656,0	154 514,1	0,02	0,12	0,31
Інші операційні доходи	2 715 763,2	4 077 494,1	1 704 055,6	5,97	7,09	3,47
Фінансові доходи	1 835 723,7	1 727 212,7	2 021 528,6	4,04	3,00	4,12
Інші доходи	10 565 792,8	9 803 214,3	7 407 314,4	23,22	17,04	15,08
Надзвичайні доходи	141,5	46,2	363,2	0,0003	0,0001	0,0007
Разом	45 494 906,2	57 533 046,3	49 124 583,8	100,0	100,0	100,0

Джерело: складено за даними джерела [8]

2014 році – 23,22%, у 2015 році – 17,04%, у 2016 році – 15,08%.

Найявна негативна тенденція до зниження інших доходів, а саме у 2015 році відбулося зменшення майже на 3,2%, а у 2016 році – майже на 24,44%. Також спостерігається зни-

ження надзвичайних доходів, а особливо у 2015 році (майже на 67%). Загалом дохід страховиків у 2016 році збільшився на 7,98% за досліджуваний період, що є позитивним моментом діяльності страховиків та привело до росту прибутку.

Отже, з аналізу доходів страховиків за 2014–2016 роки можна навести послідовність доходів, які становлять вагомі частини у загальному доході страховиків. На першому місці перебувають страхові платежі, які є доходами від операційної (основної) діяльності страховиків. Далі йдуть суми, що повертаються з технічних резервів, інших, ніж резерви незароблених премій, які також є доходами від операційної (основної) діяльності страховиків. Загалом на прикладі 2016 року доходи від операційної діяльності становлять 80,81%. Друге місце можна віддати іншим доходам страховиків, а останнє – фінансовим доходами, які становлять лише 4,12% (на прикладі 2016 року) від сукупних доходів.

Витрати страховиків – це ті грошові кошти, які вони витрачають у процесі своєї діяльності. Як і доходи страховика, витрати бувають і від операційної діяльності, і від фінансової та

інвестиційної діяльності, від іншої діяльності (табл. 3). Понад 73% загальної суми витрат страхової компанії припадає, безперечно, на страхові витрати. Ці витрати дуже неоднорідні. Всю їх сукупність можна за економічним змістом поділити на такі дві великі групи: виплати страхових сум та страхових відшкодувань за договорами страхування та пере страхування; витрати на ведення справи [8].

До витрат від операційної діяльності належать страхові виплати, аквізиційні витрати, витрати на пролонгацію договорів, на ведення справ тощо.

Найбільшу питому вагу операційних витрат становлять страхові виплати, тобто кошти, які страховик виплачує страхувальнику в разі настання страхового випадку відповідно до умов договору страхування.

Страхові виплати та страхові відшкодування у 2015 році значно збільшились, а саме

Таблиця 3

Алгоритм визначення витрат страховиків за 2014–2016 роки

Напрями витрат і виплат	Абсолютні значення, тис. грн.			Структура, %		
	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік
Страхові виплати та страхові відшкодування	5 065 547,5	8 097 975,9	8 839 503,7	18,29	24,38	29,49
Відрахування в резерви	39 111,7	53 355,6	61 805,5	0,14	0,16	0,21
Аквізиційні витрати	3 676 823,9	4 213 955,8	6 208 568,8	13,28	12,69	20,71
Витрати, пов'язані з укладанням та пролонгацією договорів перестрахування	26 266,7	35 400,1	70 515,1	0,09	0,11	0,24
Витрати, пов'язані з регулюванням страхових випадків	149 938,9	181 812,3	193 380,7	0,54	0,55	0,65
Ліквідаційні витрати попередніх звітних періодів	8 369,9	14 060,7	11 268,6	0,03	0,04	0,04
Інші витрати, що належать до собівартості реалізованих послуг	402 821,3	431 025,0	441 965,1	1,45	1,30	1,47
Адміністративні витрати	2 684 192,2	2 957 705,3	3 089 803,0	9,69	8,90	10,31
Витрати на збут послуг	788 130,8	827 560,2	1 228 435,9	2,85	2,49	4,10
Інші операційні витрати	3 488 823,9	4 222 885,1	1 984 312,1	12,60	12,71	6,62
Фінансові витрати	564 603,6	355 922,9	188 548,3	2,04	1,07	0,63
Інші витрати	10 796 050,1	11 815 572,2	7 654 274,9	38,99	35,57	25,53
Надзвичайні витрати	149,0	12 067,9	6 848,0	0,001	0,036	0,023
Разом	27 690 829,5	33 219 299	29 979 229,7	100	100	100

Джерело: складено за даними джерела [8]

на 59,86%, а у 2016 році вони збільшилися на 9,16%. Відрахування в резерви зростають з кожним досліджуваним роком (у 2015 році вони зросли на 36,41%, а у 2016 році – на 15,83%). Аквізичні відрахування у 2015 році зросли на 14,61%, а у 2016 році стрімкіше зросли на 47,33%. Інші адміністративні витрати зменшилися (у 2015 році вони зросли на 10,19%, а у 2016 році – лише на 4,47%). Інші операційні витрати зросли у 2015 році на 21,04%, а у 2016 році, навпаки, знизилась на 53%. Інші витрати збільшилися у 2015 році на 9,44%, а у 2016 році зменшилися на 35,22%. Загалом витрати та виплати страхувальників у 2015 році збільшилися на 19,96%, а у 2016 році знизилась на 9,75%.

Загалом операційні витрати (найбільша частка припадає на страхові виплати, відрахування в резерви, аквізичні витрати, інші адміністративні та операційні витрати) становлять 73,82% від сукупних витрат страховиків, витрати від фінансової діяльності – 0,63%, інші витрати – 25,53% (на прикладі 2016 року).

Отже, рівень виплат у 2015 році збільшився на 8,81%, а у 2016 році знизився на 2,12%. Це пов'язане зі збільшенням страхових платежів у 2015 році та у 2016 році. Ефективність фінансової діяльності страховика у 2015 році збільшилась на 8,9%, а у 2016 році зменшилась на 9,33%, що є незадовільною тенденцією в діяльності страхових компаній. Для більш детального аналізу прослідкуємо зміни показників витрат страховиків (табл. 4).

Коефіцієнт резервування у 2015 році збільшився на 8,9%, а у 2016 році знизився на 9,33%. Підвищення коефіцієнта резервування у 2015 році означає підвищення надійності страхових компаній. На жаль, у 2016 році спостерігається падіння надійності. Реверс

резервів у 2016 році знизився на 34,24%. Це означає, що суми, що повертаються з технічних резервів, знизилась, а отже, доходи страховиків зменшилися.

Питома вага аквізичних витрат у 2015 році збільшилась на 0,35%, що є позитивним, а у 2016 році стрімко зросла (на 3,86%). Збільшення цього показника означає збільшення виробничих витрат страховиків, пов'язаних із залученням нових страхувальників, що автоматично означає зменшення доходів страховиків. Показник витратності страхування відбиває основні тенденції до збільшення або зменшення доходності страховиків, що включає в себе вищеприказані показники: у 2015 році збільшився (на 8,90%), що можна вважати негативним, а от у 2016 році зменшився на 9,33%, що означає зменшення сукупних витрат та виплат порівняно з сукупними доходами. Отже, у 2016 році прослідковуються негативні тенденції до зменшення доходності страховиків.

Як бачимо, у формуванні фінансового результату найбільшу питому вагу становить операційна діяльність страхових компаній, далі йде інша діяльність, а найменшу частку участі займає фінансова та інвестиційна. Проведемо аналіз формування фінансових результатів страховиків (табл. 5).

Фінансовий результат страховиків формується з результатів від основної діяльності, іншої діяльності, фінансових операцій та від надзвичайних подій. Збільшення цих показників спостерігалось у 2015 році (результат основної діяльності – на 8 203 615,7 тис. грн., результат фінансових операцій – на 100 169,7 тис. грн.) та у 2016 році (результат фінансових операцій – на 461 690,5 тис. грн., результат іншої звичайної діяльності – на 1 765 397,4 тис. грн., результат надзвичайних подій – на 5 536,9 тис. грн.).

Таблиця 4

Оцінка результативності функціонування страховиків за 2014–2016 роки, %

Показники	Роки			Відхилення (+,-)	
	2014	2015	2016	2015 року від 2014 року	2016 року від 2015 року
Показник рівня виплат	20,59	29,39	27,27	8,81	-2,12
Ефективність фінансової діяльності страховика	64,30	73,19	63,86	8,90	-9,33
Коефіцієнт резервування	0,16	0,19	0,19	0,03	0,00
Показник реверсу резервів	19,50	45,92	11,68	26,42	-34,24
Питома вага аквізичних витрат у страхових платежах	14,94	15,30	19,15	0,35	3,86
Показник витратності страхування	64,30	73,19	63,86	8,90	-9,33

Джерело: складено за даними джерела [8]

Таблиця 5

Аналіз формування фінансових результатів страховиків у 2014–2016 роках, тис. грн.

Показники	Роки			Відхилення (+, -)	
	2014	2015	2016	2015 року від 2014 року	2016 року від 2015 року
Результат основної діяльності	16 763 221	24 966 837	17 565 819	8 203 615,7	-7 401 018
Результат фінансових операцій	1 271 120,1	1 371 289,8	1 832 980,3	100 169,7	461 690,5
Результат іншої звичайної діяльності	-230 257,3	-2 012 357,9	-246 960,5	-1 782 100,6	1 765 397,4
Результат надзвичайних подій	-7,5	-12 021,7	-6 484,8	-12 014,2	5 536,9
Фінансовий результат страховиків	17 804 076,7	24 313 747,3	19 145 354,1	6 509 670,6	-5 168 393,2

Джерело: складено за даними джерела [8]

Таблиця 6

Формування чистого фінансового результату страховиків у 2014–2016 роках, тис. грн.

Показники	Роки			Відхилення (+,-)	
	2014	2015	2016	2015 року від 2014 року	2016 року від 2015 року
Доходи страховиків	45 494 906,2	57 533 046	49 124 584	12 038 140,1	-8 408 462,5
Виплати та витрати страховиків	27 690 829,5	33 219 299	29 979 230	5 528 469,5	-3 240 069,3
Чистий фінансовий результат страховиків	17 804 076,7	24 313 747	19 145 354	6 509 670,6	-5 168 393,2
Рентабельність діяльності	64,30	73,19	63,86	8,90	-9,33

Джерело: складено за даними джерела [8]

Зниження спостерігається у 2015 році (результат іншої звичайної діяльності – на 1 782 100,6 тис. грн., результат надзвичайних подій – на 12 014,2 тис. грн.) та у 2016 році (результат основної діяльності – на 7 401 018 тис. грн., результат фінансових операцій – на 5 168 393,2 тис. грн.).

Отже, фінансовий результат страховиків за досліджувані роки коливався у 2015 році збільшився на 6 509 670,6 тис. грн., у 2016 році знизився на 5 168 393,2 тис. грн.

Підсумовуючи результати проведеного аналізу формування фінансових результатів страховиків, можемо зробити висновки, що доходи страховиків за три останні досліджувані роки були найбільшими у 2015 році, у 2016 році вони знизились на 8 408 462,5 тис. грн., що тягне за собою зниження чистого фінансового результату. Виплати та витрати страховиків у 2015 році збільшилися на 5 528 469,5 тис. грн., а у 2016 році, навпаки, знизились на 3 240 069,3 тис. грн. Чистий фінансовий результат страховиків формується як різниця між фінансовим результатом та відповідними податками. Він збільшився у

2015 році на 6 509 670,6 тис. грн., а у 2016 році знизився на 5 168 393,2 тис. грн.

Рентабельність діяльності страховиків становить 64,30% у 2014 році, 73,19% у 2015 році та 63,86% у 2016 році. Зниження такого показника, як рентабельність, означає зниження можливості самоокупності витрат на страхування у страховиків.

Висновки з цього дослідження. Отже, фінансовим результатом діяльності страховика є значення, отримане від зіставлення доходів і витрат від операційної, фінансово-інвестиційної та іншої діяльності страхової компанії, яке має особливості формування, пов'язані з економічним призначенням страхування, видами діяльності та специфікою кругообігу грошових коштів.

В результаті дослідження алгоритму формування фінансового результату страховиків виявлено певні негативні моменти, а саме зниження доходу та підвищення витрат призвели до зниження чистого фінансового результату, зниження самоокупності витрат, низької фінансово-інвестиційної діяльності.

Для покращення ситуації на страховому ринку потрібно вжити відповідних заходів як у мікросередовищі, тобто всередині кожної компанії, так і в макросередовищі, тобто на рівні держави. Дієвими кроками, на нашу думку, будуть зниження собівартості страхової послуги, залучення нових страховальників, підвищення інвестиційної активності, врегулювання законодавчої бази та врахування зарубіжного досвіду.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Барановський О.І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення): монографія. Київ: Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2004. 759 с.
2. Бойко А.О. Перестраховання як механізм забезпечення фінансової стійкості страхової компанії: дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.00.08. Суми, 2011. 278 с.
3. Безугла В.О., Постіл І.І., Шаповал Л.П. Страхування: навч. пос. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 582 с.
4. Внукова Н.М., Успенко В.І., Єременко Л.В. та ін. Страхування: теорія та практика: навч.-метод. посіб. / за ред. Н.М. Внукової. Харків: Бурун Книга, 2004. 376 с.
5. Єрмошенко А.М. Визначення поняття фінансової безпеки страховика та її категорій. Актуальні проблеми економіки. 2004. № 4. С. 46–52.
6. Осадець С.С. Страхування: підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: КНЕУ, 2002. 599 с.
7. Ткаченко Н.В. Страхування: навч. посібник. Київ: Ліра-К, 2007. 376 с.
8. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. URL: <http://nfp.gov.ua>.
9. Шірінян Л.В. Фінансова надійність і фінансова стійкість страховиків. Актуальні проблеми економіки. 2007. № 9. С. 173–178.
10. Koz'menko O., Kuz'menko O. Modeling the stability dynamics of Ukrainian banking system. Banks and Bank Systems. 2013. Volume 8. Issue 2. P. 55.

REFERENCES:

1. Baranovsky O.I. (2004) Finansova bezpeka v Ukraini (metodolohiia otsinky ta mekhanizmy zabezpechennia): monohrafiia [Financial security in Ukraine (assessment methodology and mechanisms of provision): monograph] Kiev. National Trade and Economic University (in Ukrainian).
2. Boyko A.O. (2011) Perestrakhuvannia yak mekhanizm zabezpechennia finansovoi stiikosti strakhovoi kompanii [Reinsurance as a mechanism for ensuring financial stability of an insurance company] Sumy (in Ukrainian).
3. Bezugla V.O., Postil I.I., Shapoval L.P. (2008) Strakhuvannia: Navch. pos. [Insurance: Teaching pos] Kyiv: Center for Educational Literature (in Ukrainian).
4. Vnukova N.M., Uspalenko V.I., Yeremenko L.V. (2004) Strakhuvannia: teoriia ta praktyka: navch.-metod. posib. [Insurance: theory and practice: teaching method. manual] Kharkiv: Burun Book (in Ukrainian).
5. Yermoshenko A.M. (2004) Vyznachennia poniattia finansovoi bezpeky strakhovyka ta yii katehorii [Definition of the concept of financial security of the insurer and its categories] Actual problems of the economy, № 4, pp. 46–52.
6. Osadets S.S. (2002) Strakhuvannia: pidruchnyk [Insurance: textbook] Kyiv: KNEU (in Ukrainian).
7. National Commission for the regulation of financial services markets (2018) Available at: <http://nfp.gov.ua>.
8. Tkachenko N.V. (2007) Strakhuvannia: navch. posibnyk [Insurance: tuition manual] Kyiv: Lira-K (in Ukrainian).
9. Shirinyan L.V. (2007) Finansova nadiinist i finansova stiikist strakhovykiv [Financial reliability and financial stability of insurers] Actual problems of the economy, № 9, pp. 173–178.
10. Koz'menko O. Modeling the stability dynamics of Ukrainian banking system / O. Koz'menko, O. Kuz'menko // Banks and Bank Systems. – 2013. – Volume 8, Issue 2. – P. 55.